

ONDÖRT MÂSUMU

TANIYALIM

10. MÂSUM ,

İMAM RIZA (a.s)

ONDÖRT MÂSUMU TANIYALIM

10. MÂSUM , İMAM RIZA (a.s)

Seyyid Mehdi DADVER

Çeviri

Muhammed MUCAHİDİ - M. Cevad İSLAMİ

Dadver, Mehdi, 1318 -

Ondört Mâsumu Taniyalim 10. Mâsum, İmam Riza (a.s)/ by Mehdi Dadver; Translated by Muhammed Mucahidi - M. Cevad İslami.-

Qum: Ansariyan, 2005.

40 P. Illustrated (Ondört Mâsumu Taniyalim (a.s); 10)

ISBN: 964-438-710-4 (Vol.10)

Original adı: (ع) اشنائی با معصومین - معصوم دهم - حضرت امام رضا(ع)

1. Ali ibn Musa(a.s) Eighth Imam, 135 - 203 A.H. - Biography.

2. The Fourteen Infallibles - Biography. I. Mucahidi, Muhammed, Tr.

II. İslami, M. Cevad, Tr.

III.Title.

IV.Title: Ondört

Masumu Taniyalim; 10.

297.957

BP47

زندگانی چهارده معصوم(ع) - (۱-۱۴) ترجمه ترکی استانبولی

معصوم دهم - امام رضا(ع)

ONDÖRT MÂSUMU TANIYALIM (1-14)

10. Mâsum - İmam Riza(a.s)

Sayyid Mehdi Dadver

Çeviri: Muhammed Mucahidi - M. Cevad İslami

Yayınlayan: Ansariyan Yayinlari - Kum

1.Baskı. 1372 - 1414 - 1993

2.Baskı. 1384 - 1426 - 2005

Matbaa: Negeen

Tiraj: 1000

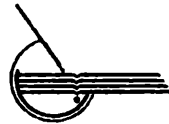
Sayfa Sayisi: 40

Boy: 162x229 mm

ISBN: 964-438-700-7 [14Vol. Set]

ISBN: 964-438-710-4 [Vol.10]

BÜTÜN HAKLARI MAHFUZDUR

ENSARIYAN YAYINLARI

P.O. Box 187

22 SUHEDA CAD. KUM

IRAN ISLAM CUMHURİYETİ

Tel: 0098 251 7741744 Fax: 7742647

Email: ansarian@noornet.net

www.ansariyan.org & www.ansariyan.net

Bismillahirrahmanirrahim

YAYINCININ ÖNSÖZÜ

Allah ile kulları arasındaki bağlar ve ilahi feyizlerin insanlara ulaşmasındaki vasıtalar olan peygamberleri (a.s) ve Allah'ın lütuf ve inayetinin mazharları olan masum imamları (a.s) tanıma, insani kemale eğilimi olan biz nakıs insanlar için bir zorunluluktur. Çünkü ancak onların hayat, siret ve ahlakını bilmekle mutluluk yolunu bulabilir, dünya ve ahiret saadetine erişebiliriz. Elinizde olan bu kitaplar yeni kuşağın okuyup din önderlerimizin hayatlarını örnek edinerek içinde bulunduğumuz madde dünyasının sıkıntıları, sorunları ve ruhi bulanımlarından kurtulması için hazırlanmış ve türkçeye çevrilmiştir.

Bu arada yazarımız hüccet-ül islam seyyid Mehdi AYETULLAHİ (Dadver)ye ve değerli mütercimler sayın Hüccet-ül islam Muhammed MUCAHİDİ ve Hüccet-ül islam M. Cavad İSLAMİ'ye içten teşekkürlerimizi sunar, Allah Teala'dan cümlesinin tevfik ve saadetini dileriz.

Muhammed Tâki ENSARİYAN

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى خَيْرِ خَلْقِهِ
مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الَّذِينَ أَذْهَبَ اللَّهُ عَنْهُمْ الرِّجْسَ
وَوَطَّأَهُمْ تَطْهِيراً.

TAKDİM

"Bütün hamdlar alemlerin Rabbine mahsustur. Salat ve Selam onun yaratıklarının en hayırlısı Hz. Muhammed (s.a.v) ve Ehl-i Beytine olsun. Öyle bir ehli Beyt ki, Allah her türlü kötülüğü onlardan giderdi ve onları tertemiz kıldı."

İnsanın eğitiminde, örnek edindiği kişilerin büyük etkisi vardır. Bütün bir insanlık için kendisinde güzel örnekler olan Resulullah (s.a.v) aramızda iki değerli emanet bırakmıştır: Biri kur'an-ı kerim ve diğeri ise Ehl-i Beyt (a.s)dır. Kur'an-ı Kerim bizim için hayat kitabımız, hayat kaynağımız, Ehli Beyt ise bizleri Kur'an'ın emirleri doğrultusunda yönlendiren ameli örneklerimizdir.

Bu yüzden onların hayatını okumak ve bilmek, bütün müslümanlar için özellikle çeşitli entrikalar öz kültüründen, öz değerlerinden uzaklaştırmaya çalışılan yeni kuşak için bir zaruret teşkil etmektedir. Bu zarureti göz önünde bulundurarak değerli araştırmacı yazar Hüccet'ül islam vel müslimin Seyyid Mehdi DADVER'in onlarca tarih kitabından faydalanarak çocuklar için kaleme aldığı bu mecmuayı farsçadan türkçeye kazandırdık ki tüm Ehlibeyt dostları bu kitaplardan faydalansınlar.

Bu kitabın hazırlanmasında bizlere yardımcı olan tüm kardeşlerimize teşekkür ederiz. Eğer baskı esnasında bazı hatalar meydana gelmişse, bu hatalardan dolayı özürlerimizi kabul etmenizi, tavsiye ve tenkitlerinizle bizlere yardımcı olmanızı umarız.

Allah cümlemizi Ehli Beyt'in(as) izinden gidenlerden eylesin.

İhlas ile hizmet bizden, tevfik Allah'tandır.

Muhammed MUCAHİDİ

M. Cevad İSLAMİ

DOĞUMU

Hicri 148. yılın Zilkâ'de ayının 11.günü Medine'de Musa bin Cafer(a.s)'ın evinde, islami imamet makamını üstlenecek olan bir çocuk dünyaya gözlerini açtı. Bu mübarek çocuğun adını Ali, lakabını ise Rıza koydular.

Annesi Necmiye adında imanda en önde gelen kadınlardan sayılan biri idi.

Çocukluğundan beri babasının yanında idi. İmam Kazım(a.s) kendi ashabına her zaman; "Benden sonra imam budur derdi."

Mahzumi şöyle der: "Birgün Musa bin Cafer(a.s) bizi davet ederek; Sizleri, bu çocuğun benden sonraki vasi ve imam olduğuna şahit olmanız için davet ettim" dedi.

Onun zamanında halk şiddet ve baskı ile yönetildiğinden konuşmasının sonunda: "Söylediklerimi saklayınız ve bu konuyu ashab ile şialarımızdan başka kimseye açmayınız" diye buyurdu.

AHLAKİ ÖZELLİKLERİ:

Allah'ın seçtiği masum imamlar, herkesten daha seçkin ve başkalarına davranışlarıyla örnek olarak, halka hayat dersi veren kişilerdi. Onlar kendilerini halktan ayırmaz ve kimseye itinasızlık etmezlerdi.

Saduk, İbrahim Bin Abbas'tan naklederek şöyle yazar: "İmam Rıza(as)'ın konuşmalarında birine haset beslediğini, birinin sözünü bitirmeden kestiğini asla görmedim. O, başkalarının yanında asla ayaklarını uzatmaz, yemek sofrası açıldığında, hizmetçilerini de sofraya davet eder, onlarla birlikte yemek yerdi. Gece istirahat ettikten sonra Allah'a ibadetle meşgul olur, o da tıpkı dedeleri gibi gece yarıları fakir ve muhtaçlara yemek dağıtırdı".

Muhammed bin Ebi İbad, Hazret hakkında şöyle der: "Hz.Rıza(as)' yazın hasır ile kilim, kışın ise yün döşemeler kullanır ve basit bir evde kalırdı. Dışarı çıktığında saçlarını tarar, temiz ve yeni elbiseler giyerdi. Misafirlerine saygılı davranırdı. Bir gece evdeki çırağı bozulunca, misafir, onarmak için kalktığında onu engelleyerek, kendisi onardı ve; "Biz misafirlerimizi çalıştırmayız" dedi.

Hizmetçisi Yasir; İmam(as) bize; Sizler yemek yerken sizi çağırırsam yemeği bitirene dek kalkmayın" dediğini nakleder. Ashabından bir başkası şöyle der: Birgün bir yabancı İmam(as)'ın evine gelerek şöyle dedi: "Ben sizin dostlarınızdanım ve fakir de değilim ama param bitti ve geri dönmek için param yok. Siz bana bir miktar para veriniz. Ben şehrimde döndüğümde o parayı sizin adınıza sadaka vereceğim." İmam Rıza(as) kalkıp odaya gitti ve 200 dirhem getirerek kapının üzerinden o şahsa vererek şöyle buyurdu: "Benim adıma sadaka vermene gerek yok. Al ve git."

İmam(a.s)'a, niçin seni görmemesi için böyle yaptın? diye sorduklarında; "Beni gördüğünde utanmaması için" diye buyurdu.

Ashabından Süleyman şöyle der: "Kendisiyle birlikte evine gitmiştim. İşçiler çalışıyorlardı. Bu arada İmam(as)'ın tanımadığı bir adam da oradaydı. "Bu adam kim?" diye sorduğunda; "Bize yardım etmesi için dışarıdan getirdik" dediler. "Onunla anlaşarak ücretini belirlediniz mi?" dediğinde; "Hayır, ama bu, çok iyi bir adamdır. Ona ne kadar verirsek kabul edip, itiraz etmiyor".

Hazret bunun üzerine rahatsız oldu ve şöyle söyledi: "Sizlere her zaman, eğer bir işi birine yaptırıyorsanız, önce ücretini belirleyin demedim mi? Çünkü eğer ücreti belirlenirse ve daha çok vererseniz sevinir, ama eğer belirlemezseniz, üçkat fazla verseniz bile ücretini tam olarak vermediğinizi zanneder".

GURURLANMA:

"Ahmet Bazenti" zamanının ilim adamlarındandı. İmam Rıza(as)'ya yazdığı çeşitli mektuplar ve ondan aldığı cevaplardan sonra onun imametine inanmıştı. Birgün İmam Rıza(as)'ya şöyle dedi: "Boş bir saatte yanınıza gelerek sohbet etmek istiyorum." Hazret kabul etti. hatta kendi binek hayvanını dahi rahatça gelmesi için ona gönderdi. O gün, gece yarısına dek, ilmi sohbetler ettiler. Bazenti ilmi sorunlarına cevap bulunca çok sevindi.

Gece olup uyku vakti gelince, İmam Rıza(as) hizmetçisini çağırıp; "Benim şahsi yatağımı getir ve benim indimde yüce makamı olan bu adamın dinlenmesi için hazırla" dedi.

İmam(a.s) ile yaptığı konuşmalar Bazenti'yi mağrur kılmıştı. Kendi kendine şöyle diyordu: "Dünyada benden daha iyi birisi olamaz. Çünkü o kendi binek hayvanını benim için gönderdi, yatağını verdi ve saatlerce benimle oturarak sohbet etti."

O böyle hayaller kurarken ansızın Hazret odaya geri döndü ve şöyle buyurdu: "Ey Bazenti! başına gelenleri başkalarına gururlanmak için vesile kılma. Çünkü Ali(as)'ın değerli ashabından olan "Sa'saâ" hastalandığında, kendisi geçmiş olsun demek için yanına giderek saatlerce ona muhabbet gösterdi. Sonrada gururlanmaması için şöyle buyurdu:

"Ey aziz dostum! Bu gördüklerini asla kendine gurur vesilesi yaparak, ben söyleyim, ben böyleyim, İmam bana muhabbet etti diye övünme. Ben, tüm bunları dini ve insani görevim olarak ifa ediyorum".

Bazenti şöyle der: "Hazret bu olayı anlatarak, beni hata ve yanlışlıklardan dolayı uyardı. Ben boş hayaller kurmama kararı aldım ve böylece amellerime ve niyetlerime dikkat etmeye başladım". Belh ahalisinden bir adam şöyle der: "Hz.Rıza(as) ile birlikte Horasan yolculuğuna çıkmıştım. Sofra açıldığında herkesi yemeğe davet etmişti. Ona, sana feda olayım! İzin ver de kölelerin sofrasını ayıralım, dediğimde şöyle buyurdu: "Sus, ve bilki hiçbirimiz birbirimizden üstün değiliz. Hepimizin Allah'ı birdir. Ana babamız birdir. Biz, sadece takvanın gölgesinde üstünlük kazanırız."

Cabir-i Zehhak şöyle der: "Me'mun'un emriyle İmam(a.s)'ı Medine'den Merv'e getirdim. Vallahi, onun hizmetinde iken o ana dek böylesine necib ve takvalı bir insan görmemiştim."

İMAM RIZA (A.S) VE KARDEŞ NASİHATI:

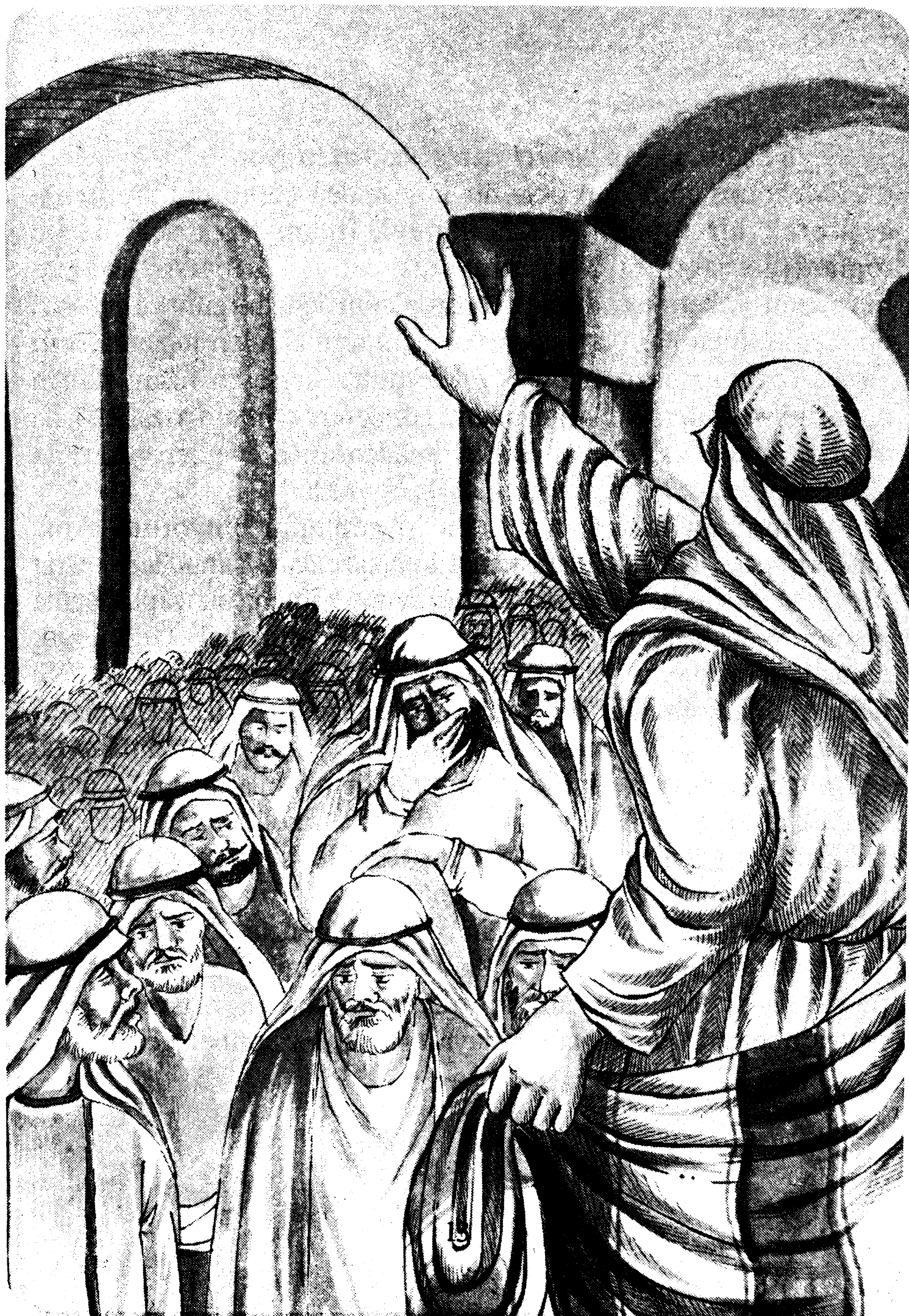
İmam Rıza(a.s)'ın Horasan'a çağrılıp, zorla Me'mun'un veliahtlığını kabul ettiğinde, Medine'de isyan ve karışıklık çıkaran kardeşi Zeyd de Horasan'a getirilmişti. Me'mun İmam Rıza(a.s)'a saygı olsun diye, onu serbest bıraktırarak, cezalandırmaktan vazgeçmişti.

Birgün kalabalık bir toplantıda İmam(a.s) konuşma yaparken Zeyd'in bir köşede oturup kendini övdüğünü duydu.

İmam(a.s) bağırarak şöyle dedi:

"Ey Zeyd! Kufe'nin bakkallarından duyarak inandığın sözü halka mı satıyorsun? Bu ne biçim sohbet etmektir? Ali ve Zehra(s.a)'nın evlatları, Allah'ın emrine teslim olupta, günahlardan kaçındıkları zaman değerli ve seçkindirler. Sen; Musa bin Cafer(a.s), Hz.Seccad ve diğer imamlar gibi olduğunumu zannediyorsun? Onlar zahmet çekerek, Allah yolunda zorluklara katlanarak gece gündüz Allah'a ibadet ettikleri halde, sen hiçbir şey yapmadan bir yere varmak istiyorsan, aldanıyorsun. Bilki eğer, biz Ehli Beytten biri iyi bir iş yaparsa iki kat karşılık görür. Çünkü hem başkaları gibi iyi bir iş yapmış, ayrıca peygamber(s.a.v)'in saygısını da korumuş olur. Eğer kötü bir iş yaparak günah işlerse, iki günah yapmış olur, biri hem başkaları gibi günah işlediğinden, diğeri de, peygamber(s.a.v)'in haysiyet ve ihtiramını yok ettiğinden.

Ey kardeşim, kim Allah'a itaat ederse; biz Ehli Beyttendir. Ve kim günahkar olursa bizden değildir. Nasılki Allah, babasıyla manevi bağını koparan Nuh peygamberin oğlu hakkında şöyle buyurmuştu: "Senin neslinden değildir, eğer senin neslinden olsa idi, onu kurtarırdık".

Şeyh Saduk Hasan Nevfeli'den şöyle naklediyor:

"Me'mun, dünyanın dört bir köşesinden çeşitli din alimlerini getirerek bir toplantı düzenlemeyi, İmam Rıza(a.s)'ı da bu toplantıya çağırmayı ve onu ilmi yönden itibarsız kılarak, nüfuzunu yoketmeyi düşünüyordu. Onun için birgün veziri Fazl bin Şehl'e, İmam(a.s) la tartışmaları için tüm alimleri toplama emri verdi. Toplantı hazırlandığında, Me'mun'a herşeyin hazır olduğu haberini verdiler. Me'mun adam göndererek İmam rıza(a.s)'ı da çağırttı. İmam(a.s) toplantıya katılmadan önce evinden çıkarken Hasan Nevfeli'ye doğru dönerek şöyle buyurdu:"

Me'mun'un hangi amaçla bu işi yaptığını biliyorum. Ama biliyormusun, Hristiyanlara kendi kitaplarından, Yahudilere tevatrat ile ve Mecusilerle de farsça konuştuğum zaman, bu yaptıklarına pişman olacak. Hepsi yenildiğinde de Me'mun halifelğe layık olmadığını anlayarak yaptığından dolayı pişmanlık duyacaktır. "Ve olaylar İmam Rıza(a.s)'ın dediği şekilde gelişti. Hazret toplantı salonuna girdiğinde hepsi saygı içinde ayağa kalktılar. İmam(a.s) Me'mun'un yanında oturdu. Me'mun, Hristiyanların büyük alimi Caselik'e dönerek; "Ne istersen sor" dedi. Caselik şöyle dedi: "İsa hakkındaki görüşün nedir?" İmam Rıza(a.s) şöyle buyurdu: "Biz İsa(a.s)'ın Allah'ın peygamberi olduğuna inanıyoruz." Caselik: "Peygamberinizin peygamberliğine dair delilin nedir?" dedi.

İmam(a.s):"İncil de okumadın mı ki Yuhanna İsa(a.s) dan şöyle naklediyor; O buyurdu, benden sonra, geçmişteki tüm peygamberlerin dinini tamamlayacak bir peygamber gelecektir". Caselik:

"Evet ama ne ismi ve ne de nereden çıkacağını söylemiyor."

Hazret'in, "sana İncil kitabından okumamı istermisin sorusuna karşılık, Caselik "evet" dedi.

İmam (a.s) üçüncü bölümü okurken İsa(a.s)'ın buyurduğu şu yere vardı: "Ben, sizin rabbinize doğru gideceğim ve "Barkilita" yani Muhammed(s.a.v) size gelecek ve küfrü mağlup edecek". Caselik sustu ve konuşmadı. Daha sonra İmam(a.s) Yahudilerin başkanı Re's-ül Calud'a dönerek: "Musa(a.s)'ın peygamberliğine dair delilin nedir?" diye buyurdu. O ise şöyle dedi:

"Musa'nın asayı ejderha yapması, Nil nehrini yararak oradan geçmesi ve elinin nur gibi parlaması ve birçok mucizelerinin olmasıdır." dedi.

Hazret:"Peki niçin İsa(a.s)'ın peygamberliğine iman etmediniz?"
"O, şöyle dedi:

"İsa'nın ölüyü dirilttiğini ve deri hastalığını tedavi edebildiğini iddia ediyorlar. Biz bunları görmedik ki inanalım."

İmam Rıza(a.s) şöyle buyurdu: "Peki niçin İsa (a.s)'dan önceki peygamberlere mesela Musa(a.s)'a inanıyorsunuz? Oysa siz Musa(a.s)'ın da mucizelerini görmediniz". O: "Bizlere anlattıklarına göre o, başkalarının söylemediği sözleri söylemiş ve önceden kimsenin yapamadığı şeyleri yapmıştır" dedi.

İmam Rıza(a.s) şöyle buyurdu: "Bu sözleri onun getirdiğini nereden biliyorsunuz?"

Harmuzan dedi: "Tarih aracılığıyla ve bu sözleri işitenler vasıtası ile".

İmam(a.s): "Başkaları da tarihe sığınıyorlar ve siz onları nasıl oluyor da kendi dininize davet ediyorsunuz?"

Haham sustu ve konuşamadı.

Daha sonra Hazret, yıldıza tapanların başkanı İmran'a dönerek şöyle buyurdu:

"Sen de ne istersen sorabilirsin!" İmran, Allah ve yaratılışın felsefesini sorup cevabını aldıktan sonra İmam Rıza(as)'ın yanında müslüman oldu. Toplantı İmam(as)'ın lehine sona ermişti. Sonucun böyle olacağını beklemeyen Me'mun, kıskançlık içinde böyle bir toplantı düzenlediği için yenilgiyi kabul etmekten başka çaresi kalmamıştı.

İMAM RIZA(AS)'IN KUM ŞEHRİNE GİRİŞİ

Me'mun, İmam Rıza(a.s)'ı Horasan'a davet ettiğinde önce Medine'den Basra'ya, Basra'dan Bağdat'a oradan da Kum'a geldi. Kum halkı Hz.Rıza(as)'ı karşılamaya koşarak herkes İmam'ı kendi evine davet etmek istiyordu. O şöyle buyurdu: "Kenara çekilin. Benim devam, bu işle görevlendirilmiştir. Kimin kapısının önünde durarak yatarsa, ben oranın misafiri olacağım." Deve Kum şehrinin dönemeçli yollarında ilerleyerek, sonunda bir evin kapısına vararak orada durdu. İmam(as) da orada misafir oldu. Bugün orası Kum'un medreselerinden olan Rezeviye Medresesidir.

Hız.Rıza(a.s) aynı şekilde Horasan'a gittiğinde vardığı her yerde halk onun etrafını sararak sevgi gösterisinde bulunuyordu.

NIŞABUR'A GİRİŞİ

Nişabur şehri o zamanlar İran'ın en kalabalık ve gelişmiş şehirlerinden idi. Şehir halkının İmam Rıza(as)'ı karşılaması tarihte eşsizdir. Daha sonraları bu şehir moğollar eliyle harabeye döndü. Şehrin alimleri Hazret'in söyleyeceği sözleri yazmak için ellerindeki kalemlemlerle şehrin kapısına doğru koştular. O zamanlar Nişabur şehrinde yüzlerce alim, fakih, fikir adamı vardı. Bir kaç bin altın kalemlik onun söyleyeceği sözleri yazmak için hazırlanmıştı. Senedi peygamber(s.a.v), Cebrail ve Allah(cc)'a vardığından "Silsilet-ül Zeheb adı koyulmuştu. Büyük ravi ve fikir adamı olan Muhammed bin Eslem-i Tusi ilerleyerek, İmam Rıza(as)'dan halka bir hadis buyurmasını istediğinde, tahtırevanın perdesini kaldırarak başını dışarı çıkardı. Halkın gözü İmam Rıza(as)'a iliştiğinde tekbir ve salavat sesleri yükselmişti. O, halka susmasını işaret edip herkes sustuktan sonra, aşağıda tercümesi yeralan hadisi söyledi:

"Allah(cc) şöyle buyurmuştur: Lailaheillallah kelimesi benim kalem ve hisarımdır. Kim bu sözü söylerse, benim kaleme girmiş ve benim azabımdan kurtulmuş olur".

SENABAD'A GİRİŞİ

Eba Selt şöyle anlatıyor: İmam Rıza(as), Senabad köyüne vardığında öğlen vakti idi. Namaz kılmak için su isteyip, su bulunmadığını duyunca yeri biraz kazdığında yerden su fışkıрмаğa başladı. Kendisiyle gelenlerle birlikte abdest alarak namaz kıldıktan sonra, bugün taş kazanların yapıldığı dağa dayanarak şöyle buyurdu: Allah'ım! Bu dağa hayır ve bereket ihsan eyle. Daha

sonra evine gerekli olan tüm kapları bu dağın taşıyla yapmalarını emretti. Ondan sonra Hamit bin Kahtabe'nin evine giderek, Harun'un kabrinin bulunduğu odaya gidip, kabrin yakınlarında bir yere kendi eliyle bir çizgi çizerek şöyle buyurdu:

"Burası benim türbemdir ve ben buraya defnolunacağım. Vallahi kim beni ziyaret ederse, Allah'ın rahmeti ve bizim şefaamız ona nasib olacaktır".

Daha sonra kibleye doğru dönerek birkaç rekat namaz kılıp dua etti. ve uzun bir secdeye kapandı.

İMAM RIZA(A.S)'IN MERV'E GİRİŞİ

İmam Rıza(a.s) Merv'e girdiğinde Me'mun onu saygıyla karşılayarak halkın ileri gelenlerini mecliste toplayarak şöyle dedi: "Ben kendimi hilafetten azlederek hükumeti size bırakmak istiyorum." Hazret şöyle buyurdu: "Eğer Allah, halifelik elbisesini sana giydirdi ise onu çıkararak başkalarına bırakman iyi olmaz. Ve eğer halifelige layık değilsen, niçin bu sorumluluğu üzerine aldın?"

Me'mun şöyle dedi: "Bu, kesin bir karardır ve halifeliği kabul etmelisin." İmam Rıza(a.s), Me'mun'un planından haberi olduğu için, ne kadar ısrar etti ise de kabul etmedi. Me'mun şöyle dedi: "O zaman benim veliahtlığımı kabul etmelisin".

İmam Rıza(a.s) şöyle buyurdu: "Ben atalarımın, sizden önce öleceğimi duydum. Bu işte bu kadar ısrar etme! Beni zehirleyecekler ve baban Harun'un yanına gömecekler". Me'mun; Kim seni zehirleyecek diye sorduğunda şöyle buyurdu: "Sen kim olduğunu biliyorsun,? bana sorma!" Me'mun üzülerək ağladı ve daha sonra şöyle dedi:

"Veliahtlığı kabul etmelisin. Bu bir emirdir, yoksa seni öldürmelerini emredeceğim." İmam Rıza(a.s) kabul etmek zorunda kaldı ama bu süre içerisinde hükümet işlerine karışmayacağı şartını koştu. Görkemli bir toplantı düzenlenmiş ve İmam Rıza(a.s) da oraya getirilmişti. Me'mun topluluğa dönerek şöyle dedi: "Herkesin İmam'a biat etmesi gerekir ve benden sonra halife odur. Sözlerini kabul ederek, emirlerine boyun eğin.

"Me'mun, Abbasilerin şiarı olan siyah elbiselerin çıkarılarak yerine Haşimilerin şiarı olan yeşil elbisenin giyilmesini emretti. O, kızı Ümmü Habibi İmam Rıza(a.s) ile evlendirerek öteki kızı Ümmül Fazl'ı, oğlu İmam Muhammed Taki ile nişanladı. Bu, her ikisini de gözaltına almak için oynadığı siyasi bir oyundu.

BAYRAM NAMAZI

Bayram geldiği için, Me'mun, İmam Rıza(a.s)'ın bayram namazı kıldırmasını ve halkın tüm ileri gelenlerine onunla birlikte namaz kılmalarını emretmişti. Hazret kabul etmediyse de Me'mun'un ısrarlarıyla kabullenmek zorunda kalmıştı. Ama o, dedesi Resulullah(s.a.v)'in kıldığı gibi namaz kılacağını şart koşmuştu. Bayram sabahı temiz elbiseler giyerek, güzel kokular sürünmüş ve beyaz sarık takarak yalın ayak ve tekbirler getirerek şehrin dışına doğru hareket etmişti. O'nun ardından herkes tekbirler getirerek yola çıkmıştı. Şehir tekbir sesleri ile inliyordu. Halk bu sahneden o kadar etkilenmişti ki, yüksek sesle ağlıyor ve Peygamber(s.a.v)'e ve Ehli Beyti'ne selam gönderiyordu. Sanki yer ve gök tüm varlıklarla birlikte tekbir getiriyordu.

Me'mun'un veziri olan Fazl bin Sehl durumu tehlikeli gördüğünden Me'mun'a şöyle haber verdi: "Eğer namazı bu şekilde kılsa isyan ve ayaklanma başlayacak. İmam'ın geri dönmesi için acele bir mesaj gönder". Me'mun bir görevliyi acele olarak İmam(a.s)'a geri dönmesini ve namazı kıldırmasını söylemesi için gönderdi. İmam(a.s) ayakkabılarını giydikten sonra atına binerek geri döndü ve böylece halk tüm bunların Me'mun'un siyasi oyunları olduğunu anlamış oldu. Halkın Me'mun'a karşı kin ve nefreti artarken, İmam Rıza(a.s)'a olan muhabbet ve sevgileri çoğalıyordu. Tüm halk, Me'mun'un nifak ve hilelerini, İmam Rıza(a.s) hakkında yaptıklarının siyasi amaçlı olduğunu anlamışlardı.

ME'MUN İMAM RIZA(A.S)'I NİÇİN HORASAN'A ÇAĞIRTTI ?

Me'mun'un kurnaz ve akıllıca düşündüğünü ve İmam(a.s)'ı Merv'e getirterek veliahtlığı ona vaad etmesinin siyasi amaçlı bir plan üzerine olduğunu unutmamak gerekir. Me'mun'un üzerinde ısrarla durduğu konular şunlardı:

1- Aleviler memlektin her tarafında hükumete baş kaldırmışlardı. Ayrıca İslam toprakları çok genişlemiş, kontrolden çıkmıştı. Bu yüzden, halifeliği onlardan birine vererek onları herhangi bir isyandan alıkoyma kararı almıştı. Böylece onların hepsi geri çekilerek isyandan vazgeçeceklerdi. Abbasilerin siyaseti her zaman hile üzerine kurulmuştu. Onlar Resulullah(sa.v)'in ailesinin kanına susamışlardı ama Alevilerin isyanından güvencede olmak İranlıları ve Şiileri razı etmek için halka Ali(a.s) ailesinin samimi dostu olduklarını göstermek zorunda idiler.

2- Me'mun, Haşimoğullarının da hükümetin icraatında rolünün olmasını istiyordu. İmam Rıza(a.s)'ın da anladığı gibi Me'mun'a bazıları; Halka, Beni Haşim soyunun dünyaperest olduğunu göstermelisin, diyordu. Halka şöyle demelisin: Onlar kendilerini dünya malına düşkün göstermiyorlarsa da yalan söylüyorlar. Eğer kudret ve hükümeti ele geçirirlerse başkalarından daha azdeğillerdir. Öyleyse onlar bugün hilafete yanaşmıyorlarsa sebebi toplum da herhangi bir güçleri olmadığından dolayısıdır. Ancak bugün hükümeti ele geçirirlerse halkın zannetmediği şeyleri dahi yapacaklar. Sonunda halk onların çevresinden dağılacak ve halkın arasındaki manevi değerlerini kaybedeceklerdir.

Me'mun defalarca isyan eden şehirlere valiler tayin etmek için İmam(a.s)'a kendi adamlarından bazılarını tanıtmalarını emretmiş ama İmam Rıza(a.s) ona şöyle cevap vermişti: Ben veliahtlığı kabul ettiğimde hiçbir memleket işine karışmayacağımı ve sizin yardımcınız olmayacağımı söylediğimde siz de kabul etmiştiniz. Eğer anlaşmamıza bağlı kalmamı istiyorsanız siz de anlaşmanıza bağlı kalın. Me'mun sustu ve hiç konuşmadı.

İmam Rıza(a.s), Me'mun'un yaptığı tüm işleri kendisinin üzerine atıp, halkı kendisinden geri döndürmek istediğini anlamıştı. Bu nedenle Me'mun'un isteklerine boyun eğmeyerek onun bu gibi işlerde yenik düşmesine sebep oldu.

3- Me'mun'un diğer bir görüşünde, Alevileri etrafına toplayarak başkente getirmek ve herkesi göz altına alarak böylece başını ağrıtan tüm sıkıntıları ortadan kaldırmaktı. Örneğin; İmam Rıza(a.s)'ı zehirleterek şehit ettirmiş ve alevileri öldürerek anlaşmanın maddelerini ayaklar altına almıştı.

ÖZGÜR ŞAİR "DA'BEL"

Da'bel şöyle der: Ali(as) ailesi hakkında ünlü kasidemi Hazret'e okumak için Horasan'a gitme kararı aldım. Yola çıkarak Horasan'a geldim ve İmam(as)'ın huzurunda kasidemi okudum. Hz.Rıza(as) kendisinin Tus'daki şehadetiyle ilgili birkaç mısrayı benim şiirime ekledikten sonra şöyle buyurdu: "Şiirini sakla ve kimseye okuma."

Me'mun benim gelişimden ve İmam(as)'a kaside okuduğumdan haberdar olmuştu. Beni çağırarak kasideyi ona da okumamı istemişti. Ben, böyle bir kasideyi okuduğumu inkar ettim ise de Me'mun, İmam(as)'ı meclise getirterek huzurunda şöyle dedi: "İmam'ın huzurun da Ali(as)'ın ailesinin değeri hakkında okuduğun ünlü kasideni, benim huzurumda da oku. "Ben de okumak zorunda kaldım. Me'mun görünüşte sevinerek bana ve veziri Fazl'a iyi bir hediye ile bir de at verdi. Hz.Rıza(as), Me'mun'un kendi adına bastırdağı sikkelerden yüz dinar bana vererek, bunu al ve sakla, birgün ona ihtiyacın olacak, demişti.

Ben İmam(as) dan, giymiş olduğu gömleği ölünce onu kendime kefen yapmak için, istedim. O kabul ederek gömleklerinden birini bana verip şöyle buyurdu: Bu gömlek seninle olduğu sürece güvendesin.

Ben İmam Rıza(as) ile vedalaşarak Fazl'ın benim için getirmiş olduğu ata binerek kervanla birlikte Tus'dan ayrıldım. Yolda hırsızlar kervana saldırarak ne varsa götürdüler. Çok geçmeden onlardan biri olan reisleri benim atıma binmiş, okuduğum şiirleri tekrarlıyordu. Ben, ona yaklaşıp bu şiirleri kimin söylediğini biliyormusun? dedim. O; "Evet, Da'bel Hozai söylemiştir," dedi. Ben de ona; Acaba benim, bu şiirleri söyleyen Da'bel olduğumu

biliyormusun? dedim. O, şasırdı ve benim söylediklerime inanmadı. İstersen kervandakilerden sorabilirsin dedim. Kervandakilerin bu şiirleri söyleyenin ben olduğuma dair sözlerinden sonra, benim Da'bel olduğumu anlayınca, çalarak kendi aralarında böldükleri malları, bana olan saygısından dolayı sahiplerine geri vermelerini emretti. İmam Rıza(a.s)'ın buyurduğu gibi bu gömlek benim ve yanımdakilerin kurtulmasına sebep olmuş, ayrıca; götürdükleri malların sahiplerine geri verilmesini sağlamıştı. Da'bel hırsızlardan ve yol kesicilerden kurtulduktan sonra Kum'a geldiğinde halk onu karşılayarak İmam(a.s)'ın huzurunda okuduğu şiirleri kendilerine de okumalarını istediler. Da'bel kabul ederek Kum'un mescidine gidip şiirlerini onlara da okuyunca halk ona çok miktarda para ve hediyeler verdi. Olaydan haberdar olan halk ona gömleği kendilerine vermesini istediler. Karşılığında istediği herşeyi vermeğe hazır olduklarını söyledilerse de Da'bel kabul etmedi. Onlar hiç olmasa gömlekten küçük bir parçayı vermesini istediler, ama yine kabul etmedi.

Da'bel Kum'dan ayrıldığında, gençlerden bir bölümü yolunu keserek gömleği ondan alıp Kum'a getirdi. Da'bel Kum'a geri dönerek elbiseyi kendisine geri vermelerini isteyince, onlar bu isteği reddettiler. Da'bel'in gömlekten bir parça isteğini kabul edip elbiseden bir parça ile birlikte ona bin dirhem verdiler. O da kabul ederek vatanına geri döndü. Da'bel vatanına dündüğünde hırsızların evini yağmaladığını ve kendisine hiçbirşey bırakmadıklarını gördü. O, İmam Rıza(a.s)'ın kendisine yüz dinar verirken buyurduğu; "Bunu iyi sakla, çok ihtiyacın olacak," sözünü hatırladı. Paraları çarşıya götürüp her dinarı yüz dinara satarak

onbin dinar sahibi oldu.

Bu arada onu çok seven hanımı da göz hastalığına yakalanmış, doktorlar onu tedaviden aciz kalmışlardı. Da'bel İmam(a.s)'dan hatıra kalan gömlek parçasını karısının gözüne sürüp, ertesi gün geri döndüğün de karısının gözleri şifa bulmuş ve iyileşmişti. Da'bel o cesaretle söylediği azametli şiirleri ve kasideleri sayesinde epey mal sahibi olmuş, tüm şiiler ona saygı gözüyle bakmış tarihe özgür ve cesur bir şair olarak geçmişti.

Onun değerli şiirlerinin bir bölümünün tercümesi şöyledir:

Peygamberin viran evinin evlatlarını gördüm de ağladım.

O evler ki sahipleri kovulmuş, yerlerin de münafıklar oturmuş.

O evler ki, bir zamanlar Kur'an tefsiri söylenirdi ve vahyin nazil olduğu yerlerdi.

Şimdi canilerin zulmünden dolayı Kur'an tilavetinden mahrumdur.

Evin sahipleri, peygamberin vasileriydi ve ümmetin en iyileri.

Yoksullara yardım eder, onların dostlarıydılar.

Onların servetlerinin zalimlerin elinde olduğunu ve bereketli ellerinin boş kaldığını görüyorum.

O imamet göğünün yıldızlarına ki Kufe, Medine, Kerbela ve Fah'da yatarlar selam gönderiyorum,

Bağdat'da bir kabir var ki(şair, Musa bin Cafer(as)'ı kastediyor) pak ve savaşçı biri orada yatar.

O kabir ki cennet odalarından biridir.

Da'bel şöyle der: Ben son mısrayı okuduktan sonra İmam Rıza(a.s) şöyle buyurdu: Kasidenin tamamlanması için birkaç beyit de ben ekleyeyim.

(İmam Rıza(a.s.)'ın şehadetini ve Tus'a defnolacağını haber vermesi onun mucizelerinden sayılır) şöyle buyurdu:

Bir kabir de Tus'da vardır ki büyük bir musibettir. Kıyamete dek gönülleri yakar ve feryatları yükseltir.

ŞEHADETİ

Şehadet gecesi, Resulullah(s.a.v)'in rüyasında kendisine şöyle dediğini görmüştü: "Yarın bizim yanımıza gel. Bizim yanımızda olanlar, orada olanlardan daha hayırlıdır".

Harseme şöyle der: "Gece yarısı İmam(as) beni istedi. Ben, de elbisemi giyerek yanına gittim. Bana şöyle buyurdu: "Me'mun, yarın beni üzüm ve narla zehirlemek istiyor. Bil ki benim şehadetimden sonra beni gusül etmek isteyecektir. Ona söyle, bana dokunmasın. Eğer beni kefenlemek isterse Allah ona aman vermeyecektir. O anda oğlum Medine'den gelerek beni gusl edip kefenleyecektir. Bunu kimse görüp anlamayacak. Benim cenazemi Harun'un kabrinin alt tarafına gömmek isteyecekler ama toprağa ne kadar kazma vursalarda kazılmayacak. O anda sen Me'mun'a, kabrin önüne kazma vurmalarını söyle, Benim hazır kabrim ortaya çıkacaktır. Sonra kabrin baş tarafından beyaz bir su çıkarak fışkıracaktır. Onda küçük balıklar göreceksiniz. Sonra büyük bir balık ortaya çıkarak küçük balıkları yiyecektir. Sonra su çekilecek. İşte o zaman beni kabre koyun. Ama kabrimin üzerine toprak dökmeyin. Çünkü kabir kendi kendine dolacaktır. Ey Harseme! Dediklerimi yerine getirin, dediklerimin tersini yaparsanız Allah sizlere azabını gönderir." Sonunda, Me'mun, Hz. Rıza(as)'ı Merv'den Bağdat'a dönerken Tus'da zehirli üzümle zehirletti. Hazret evine

dönerken eskiden beri sadık Ashabı olan Eba Selt'e şöyle buyurdu: "Evin halılarını topla ve kimseyi eve sokma. Ben de tıpkı ceddım Hüseyin(as) gibi kuru topraklar üzerinde can vermek istiyorum."

Şehadetin den önce Me'mun, İmam(as)'ın başucuna geldi. İmam(as) gözlerini açarak ona şöyle buyurdu: "Oğlum İmam Muhammed Taki(as)'a iyi davran. Çünkü onun şehadeti senin ölüm zamanına çok yakındır."

İmam Rıza(as)'ın pak vücudu, Harun'un önceden gömüldüğü mezarının önüne gömüldü. Bu büyük ve üzücü facia, Hicri 203 yılının Sefer ayının son gününde İmam(as) 55 yaşında iken meydana geldi.

İmam(A.s)'ın şehadetinden sonra Horasan da büyük bir ayaklanma çıkmıştı. Me'mun, ağlayarak başına vuruyor ve kendisini yas tutuyormuş gibi gösteriyordu. Ama halkın çoğu, İmam(as)'ın katilinin Me'mun olduğunu anlamıştı. Her taraftan, Me'mun'un aleyhine kin ve nefret dalgaları yükseliyordu. Me'mun, İmam Rıza(as)'ın cenazesinin birgün boyu dışarı çıkmasına izin vermedi. Çünkü o, isyan dalgalarının gittikçe çoğalmasından ve kızgın halkın hükümetini devirmesinden korkuyordu. Onun için halkın arasına bazı adamlarını göndererek, İmam(as)'ın ölümünün tabii olduğunu ve Me'mun'un bu işte bir müdahalesi olmadığını anlattırmağa çalışıyordu. O, ne kadar kendini suçsuz göstermeğe çalışıp, günahsız olduğunu isbat ettirmek istediysede başaramamıştı. Gün geçtikçe halkın nefreti artarak, gözden düşmüş, sonunda çok kötü bir şekilde dünyadan gitmişti.

İMAM RIZA(AS)'DAN KISA SÖLER

- 1- Kendisi ve ailesinin geçimi için çalışan kimse, Allah yolunda cihad edenler gibidir.
- 2- Birinden söz ediyorsanız, onu saygı ile anın.
- 3- Temiz olun. Çünkü temizlik peygamberlerin adetidir.
- 4- İnsanın en kötüsü, kendisinden faydalanılmayandır.
- 5- Müslümana ihanet eden, bizden değildir.

KİMLİĞİ:

Adı: Ali

Lakabı: Rıza

Künyesi: Ebul Hasan

Babası: İmam Musa Kazım(as)

İmamet müddeti: 21 yıl

Ömrü: 55 yıl

Vefatı: Hicri 203 yılında Abbasi halifesi Me'mun eliyle zehirleterek şehid edildi.

Defnolunduğu yer: İran da Tus şehri (Bugünkü Meşhed)

AŞAĞIDAKİ SORULARI DİKKATLE CEVAPLAYIN

- 1- Hazret'in özelliklerinden 5 tanesini söyleyiniz.
- 2- Me'mun'un, Hz.Rıza(a.s)ile tartışma toplantıları düzenlemekten amacı ne idi?
- 3- Me'mun niçin İmam Rıza(as)'ı Horasan'a davet etmişti?
- 4- Me'mun'un İmam Rıza(as)'ı veliahtlığa getirmekten amacı ne idi?
- 5- Hangi sebepler İmam Rıza(as)'ın şehadetine neden oldu?